

رپورت کمیسیون بودجه در باب حقوق ورتة
مرحوم حاجی میرزا ابراهیم آقا
مجلس ختم شد

**صورت مجلس یوم سه شنبه سیم شهر
ربیع الاول ۱۳۲۸**

مجلس سه ساعت وربع قبل از غروب در تحت
ریاست آقای ممتازالدوله نایب رئیس دوم قرائت شد
معاضدالمالك - خلاصه مذاکرات جلسه قبل
را قرائت کردند.

نایب رئیس - در صورت مجلس ملاحظه است؟

میرزا مهرتقی قلیخان - در باب مالیات
نواقل وزیر که پیشنهاد کرده بود در عنوانش مالیات
وسائط نقلیه نوشته شده بود در این صورت هم خوبست
وسائط نقلیه نوشته شود.

مؤتمن الملک - پیشنهاد آقای عز الملک و
شاهزاده اسدالله میرزا در صورت مجلس ذکر نشده است
- **نایب رئیس** - چرا نوشته شده است

مؤتمن الملک - عرض بنده این بود که چرا
عقبش نوشته نشده است.

نایب رئیس - صحیح است ولی همینقدر نوشته
شده که پیشنهاد آقای عز الملک و آقای اسدالله میرزا
ولی قابل توجه نشد.

مهرتقی قلیخان - در باب جلسه که رای
گرفته شد ۲۸ رأی در باره تصویب او اظهار شده
بود مبهم ماند و هیچ توضیح نشده است.

نایب رئیس - اینجا همینطوریکه اخذ رای
شده بود نوشته شده ولی تصویب این مسئله و مسئله
سابق موکول باین است که آن مطلبی را که آنروز
جناب آقا شیخ محمد عنوان نموده بودند حل شود
آن وقت تکلیف این دو مسئله معین می شود و در
اینجا هم نوشته نشده است که تصویب شد.

مهرتقی قلیخان - پس خوب بود در صورت
مجلس به همین ترتیبی که فرمودند ذکر شود
لایحه از هیئتی از علمای نجف به مجلس
نوشته شده بمنی بر تشکر از اقدامات مجلس در
جلو گیری از مناهای شرعیه قرائت شد.

نایب رئیس - چنانچه در صورت مجلس نوشته
شده است دستور امروز شور در بقیه مالیات نواقل
شور در رپورت کمیسیون پست و تلگراف راجع
بقیمة مخاربات ارباب جرائد شور در بقیه بودجه
وزارت داخله در اداره امنیه.

مهرتقی قلیخان - دیروز وزیر علوم در
کمیسیون تشریف آوردند و خواهش کردند مسئله
انحصار نمک زود تر بگذرد و موادیکه از طرف
آقایان پیشنهاد شده بود و بکمیسیون رجوع شد
اصلاح شده استدعای اعضای کمیسیون و وزیر است
که آنها مقدم شود.

در این موقع شروع بقرائت رپورت کمیسیون
قوانین مالیه راجع بانحصار نمک قرائت شد پس از
مذاکرات لازمه در ماده اولی راجع بانحصار
استخراج و فروش نمک در سرمدن رای گرفته شد
باینطور.

نایب رئیس - هر کس تصویب میکند همین
قسم که قرائت شد قیام نماید اکثریت حاصل شد.
ماده دوم قرائت شد قدری مذاکره در آن
نمودند پس از آن رای بقیام و قعود گرفته شد در
صورتی که مختصر اصلاحی در آن ماده شده بود و
با اکثریت پذیرفته شد.

ماده سوم قرائت شد در خصوص خریداری
معادن از صاحبان ملکی که معدن در آن واقع
است کمیسیون تصویب کرده بود که تا ده برابر
قیمت عادلانه از صاحب ملک خریداری شود بعضی
پیشنهاد کردند که دو برابر کافی است در این خصوص
چند پیشنهاد شد و با آنکه دو برابر خریداری
شود رای گرفته شد بقیام و قعود و با اکثریت پذیرفته
شد.

ماده سیم قرائت شد پس از قدری مذاکره و
جزئی اصلاحی رای گرفته شد و با اکثریت ۳۷ رای
بقیام و قعود پذیرفته شد.

نایب رئیس - حالا يك رای لازم است در
کلیه این قانون با ورقه گرفته شود آقایانیکه تصویب
میکند ورقه سفید خواهند انداخت و آنها که رد
میکند ورقه آبی خواهند انداخت

رای گرفته شد عده حضار شصت و دو ورقه سفید
علامت قبول پنجاه و یک ورقه آبی نداشت امتناع
یازده و اسامی اشخاصی که تصویب کردند بقرار
ذیل است

ممتازالدوله - معاضدالملک - آقا سید جلیل -
حاجی میرزا آقا - وحیدالملک - حاجی شیخ علی
خراسانی - حاجی محمد کریم خان - آقا میرزا احمد -
شیبانی - قوام الاسلام - صدرالعلماء - متین السلطنه
آقا میرزا محمدعلی خان تربیت - آقا سید ابراهیم -
سلیمان میرزا - دکتر اسمعیل خان - آقا سید حسین
اردبیلی میرزا داودخان - معتمدالتجار - عز الملک
معین الراعی - ادیب التجار - ابوالقاسم میرزا -
فهم الملک - صدیق حضرت - حاجی سید نصرالله -
حاجی میرزا آقا - معززالملک - حاجی میرزا رضاخان
اسان الحکما - ذکاءالملک - اسدالله میرزا - مرتضی
قلی خان - آقا شیخ ابراهیم - تقی زاده - دکتر علیخان
هاشم میرزا - مؤتمن الملک - معززالسلطان - وکیل -
الرعایا - نویری - فاتح الملک - سید محمد رضا - آدینه
محمد خان .

نایب رئیس - وزیر مالیه اظهاری داشتند
میفرمایند.

وزیر مالیه - بنده در باب مسیو نیرو میخواستم
عرض کنم که کتبرات مسیو نیرو تا بیستم فوریه که
آلان بیست روز است می گذرد تمام شده بارضایتی
که دولت و وزارت مالیه خصوصاً از او دارند شایسته
تمجید و تشکر است و چون معلوم نیست که فعلاً
دولت مصمم باشد در باب مستشارها قراری بدهند
لازم میدانم وزارت مالیه که کتبرات او تا سه ماه
امتداد یابد و چون در تمام این مدت استخدام مسیو
نیرو بهیچوجه مرخصی نگرفته سه ماه مرخصی
میخواهد که برود بیارسی و در این مدت مرخصی هم
دولت بعضی تکالیف باو نموده و قبول کرده است
که تحصیل نماید بعضی کتب و لوایح و نوشتجات
را که از برای دولت خیلی لازم است و با اطلاعاتی که

از وضع مالیه ایران تحصیل کرده بخوبی از عهد
بر می آید و در این مدت هم بیش از سه هزار فرانک
بیشتر باو حقوق داده نخواهد شد و چون این مسئله
مربوط بود بتصویب مجلس بساین جهت به مجلس
پیشنهاد نمودم.

وکیل التجار - بنده ملتفت نمیشوم که
امتداد خدمت مسیو نیرو سه ماه آنهم در صورتیکه
او میرود برای ما چه فایده خواهد داشت و اگر
فائده که در نظر دارند فقط تحصیل بعضی کتابها و
غیره است آن آقدر مهم نیست که یک نفر مأمور
مخصوص از اینجا بیارسی برود از برای خرید کتاب
آنهم مثل مسیو نیرو و این مسئله بقدری مهم نیست که
تجدید کتبرات سابق نمود یا امتداد داده آنرا ممکن
است بدون این ترتیب تحصیل کرده غرض این نیست
که دادن سه هزار فرانک در سه ماه یک چیز مهمی
است غرض فائده است که عاید ما می شود و تصور
نمی کنم از این مسئله فائده حاصل بشود ممکن است
از برای این مسئله هزار هزار و پانصد فرانک حق
العمل بدهند و اگر وجود او را بعنوان مستشاری
لازم داشتند بعد تصویب خواهد شد امتداد کتبرات
او را باین ترتیب شده تصویب نمی کنم .

وزیر مالیه - امتداد این کتبرات فقط
برای تحصیل یازده کتب و لوایح است گرچه اینکار
هم منحصر باوست اوهم بهتر از يك ایرانی است که
مأمور از برای انجام این عمل شود برای اطلاعاتی
که دارد هم بهتر از يك فرنگی است که تازه استخدام
شود برای اینکه او در این طول مدت باره اطلاعات
از وضع ایران تحصیل کرده است دیگر آنکه نقطه
نظر وزارت مالیه مقداری باین بوده است که او در
این مدت با يك حسن ترتیبی خدمت کرده است و
زحمات زیاد کشیده است وزارت مالیه از او کمال
رضایت را دارد بعلاوه چون معلوم نیست فعلاً دولت
مصمم شده باشد برای استخدام مستشارها باین جهت
خواستیم او داخل خدمت ایران باشد تا وزارت مالیه
يك میدانی داشته باشد به بینیم يك مستشاری لازم
خواهیم داشت یا خیر .

میرزا ابراهیم خان - بنده چیزی که می
بینم فقط تقاضای سه هزار فرانک است که معادل
شصصد تومان می شود برای سه ماه به ملاحظه اصلاحاتی
که وزارت مالیه در نظر گرفته و ما از یکطرف از
وزراء اصلاحات میخواستیم از طرف دیگر اینطور
اشکالات می کنیم و این منافات دارد البته وزارت
مالیه يك فایده ای که بیش از سه هزار فرانک است
در نظر گرفته لازم دانسته و آن خدمات گذشته مسیو
نیرو را ما که اطلاع نداریم لکن نظر با اعتمادی که
بوزیر مالیه حاصل است از ایشان تشکر میکنم و اینکه
مأموریت مسیو نیرو دادن این وجه برای خریداری یازده کتب
و نقشه جات بدیهی است که این يك کار مهمی نیست
و این معلوم است برای اصلاحات کلی در وزارت
مالیه است و در مقابل دادن این وجه را وزارت مالیه
که تصویب نموده مجلس هم رد نخواهد کرد لکن
اینکه گفته شده معلوم نیست دولت مصمم باشد برای
آوردن مستشارها بنده نمیتوانم بپذیرم برای اینکه
چیزی که جز نیرو گرام وزراء به مجلس آمد و مجلس
هم تصویب کرد چطور میشود در آن مصمم نباشند
در صورتیکه استخدام وزراء جالب منافع کلی است و
هیچ مانعی هم در پیش نیست و از طرف خودم در دادن

آن سه هزار فرانک مانعی نمی بینم .

وزیر مالیه - معلوم است هیئت وزراء در مطلبی که جزو پروگرام آنها بوده نهایت اهتمام را دارند لکن تصمیم دو قسم است یکمرتبه در کلیات اوست که وجود مستشارها باشد در آن مطابق پروگرام خودشان مصمم هستند يك مرتبه تصمیم در جزئیات و خصوصیات اوست که از کجا و بچه قسم استخدام نمایند این تصمیم ثانوی هنوز نشده است .

حاجی محمد اسمعیل کاشف - اینکه جناب وزیر مالیه فرمودند که مسیو نیرو خدمات نمایانی کرده است ما که از خدمات ایشان چیزی نفهمیده ایم لکن نظر با اعتمادی که بوزراء داریم حالا که خدمات او را تصدیق میکنند و امتداد خدمات او را در سه ماه لازم میدانند یا اینکه در نظر دارند مستشارهای دایمی از برای وزارتخانه ها بیاورند چه ضرر دارد که یکی از آنها همین مسیو نیرو باشد و او را دائمی نمایند .

نایب رئیس - خواهش میکنم از آقایان که از اصل مطلب خارج نشوند .

وکیل التجار - بنده در آن قسمتی که سه هزار فرانک داده شود حرفی ندارم عرض بنده در امتداد قرارداد است بنده شنیده ام خودش میل با استخدام در ایران ندارد و هر قدر اصرار کرده اند قبول نکرده است در این صورت استخدام سه ماهه او چه صرفه برای ما خواهد داشت .

نایب رئیس - این از موضوع خارج است و چیزهایی که از خارج بشنوید نباید در مقابل اظهارات رسمی وزیر در مجلس اظهار نمایند .

وزیر مالیه - برای وکیل التجار يك اشتباهی شده است معلوم است در صورتی که اذ قبول نمیکرد بنده او نمیتوانستم اجبار نمایم و مجلس نمی آوردم لکن در خصوص دایمی بودن او خودش هم قبول نمیکند و وزارت مالیه همین مدت را برای او لازم میدانند و بنده فقط بملاحظه این ششصد تومان که متعلق ببودجه است بمجلس آوردم و تصور نمیکنم محتاج باینقدر مذاکره باشد و استدعا میکنم زودتر رأی گرفته شود .

معمدالتجار - فرمودند خدمات خیلی بدولت کرده است مسیو نیرو خوب است بعضی از خدمات او را بفرمائید چون ما که چیزی ندیده ایم .

وزیر مالیه - اینکه خدمات نمایانی از مسیو نیرو معلوم نشده است تقصیر او نبوده است دوره سابقه دوره ای بود که خودمان اهل فضل و اطلاع معلومات خودشانرا نمی توانستند اعمال نمایند و او خدمات خیلی زیاد کرده است منتهی بواسطه عدم مساعدت با او موافقت با خیالات او نتیجه مطلوبه حاصل شده است اگر کمیسیون تشکیل شود بنده می توانم یاره خدمات او را بیان کنم و تصدیق کنم خدمات او را

فاتح الملک - بنده تصور میکنم پس از آن که جناب وزیر مالیه تقاضای سه هزار فرانک برای سه ماه امتداد کنتراست مسیو نیرو نمودند خوب است نظر با اعتمادی که داریم تصویب کنیم و آنقدر در این خصوص مذاکره ننمائیم

وزیر مالیه - گمان میکنم از بعضی اظهارات

که تصور کرده اند این سه هزار فرانک علاوه بر حقوق اوست که سابقاً معین شده است و این تصور نشود مدت کنتراست او بیست روز است بر آمده و تا همان روز حقوق خودش را تمام و کمال میگیرد و اگر این جزء او بود بنده بمجلس نمیآوردم

وزیر علوم - این تصور نشود که این سه هزار فرانک علاوه بر آن پنج هزار فرانک است اینطور نیست فقط در تمام این سه ماه سه هزار فرانک حقوق باو داده خواهد شد

نایب رئیس - حالا رأی می گیریم در این پیشنهاد وزیر مالیه که از برای امتداد کنتراست مسیو نیرو در این سه ماهه سه هزار فرانک داده شود هر کس تصویب می کند ورقه سفید بپندازد و هر کس رد میکند ورقه آبی خواهد انداخت در این موقع شروع باخذ رأی گردید و رأی گرفته شد عدده حاضر ۴۴ نفر ورقه سفید علامت قبول سی و سه ورقه آبی علامت رد (۵) امتناع (۱۶)

اسامی اشخاصیکه تصویب کرده اند
ذکاء الملک - شیخ رضا - معزز الملک - معاضد الملک - مؤتمن الملک - منتصر السلطان - آقا سید جلیل - حاجی محمد کریم خان - وزیرزاده - دکتر امیرخان - مرتضی قلی خان - آقا میرزا احمد - آقا میرزا اسمعیل نوبری - فهیم الملک - میرزا محمد نجات آقا سید محمد رضا - حاجی سید ابراهیم - آقا شیخ ابراهیم - اسدالله میرزا - حسن علی خان - نسان الکماء

آقا سید حسین اردبیلی - صدر العلماء - حاجی آقا - فاتح - الملک - افتخار الواعظین - شیبانی - ممتازالدوله حاجی سید نصرالله - صدیق حضرت - وکیل الرعایا آقا میرزا ابراهیم خان .

اسامی اشخاصیکه رد کردند
آقا شیخ اسمعیل هشتروندی - محمد هاشم میرزا ادیب التجار - معین الرعایا - معتمد التجار .

رئیس - پس پیشنهاد وزارت مالیه با اکثریت پذیرفته شد حالاده دقیقه تنفس است .

نایب رئیس - اجازه دقیقه تنفس داده مجدداً جلسه تشکیل و راپورت شعبه ششم راجع بنمایندگان خوانسار جناب لوا اوله و جناب حاجی شیخ اسدالله قرائت شد شعبه صحت انتخاب نمایندگان مرفوم را تصدیق کرده اند پذیرفتن آرا موکول بتصویب مجلس نموده بودند .

فهیم الملک - سابقاً هم راپورت این مسئله به مجلس آمده بود این انتخاب در درجه اول چه در مرکز و چه در بلوکات صحیحاً بعمل آمده بود يك دفعه دونفر را از میان شش نفر منتخبین درجه اول انتخاب کرده اند و شکایتی در باب این انتخاب باجمن نظار رسیده است و این راهم در سابق نوشته بودند انجمن نظار شکایت را صحیح دانسته و انتخاب را باطل کرده و قرار شد مجدداً انتخاب درجه ثانی بعمل بیاید چند روز طول کشید و اشکالاتی پیدا شد و محتمل بود که مجدداً باز همان دو نفر انتخاب شوند و اشکالات زیاد پیش آمد که جز بقرعه ممکن نبود طور دیگر انتخاب شوند این بود که بحکم قرعه انتخاب نمودند و این دونفر منتخب شده اند و در این مدت شکایتی هم رسیده است و تمام اظهار رضایت نموده اند فقط يك شکایتی از آن دو نفر رسیده بود که انتخاب ایشان باطل شده بود .

آقا شیخ علی - در انتخاب و کلا که باید از مجلس رأی بگیرند خوب است انتخاب نامه ها و تلگرافات و شکایاتی که میرسد قبل از رأی گرفتن طبع و توزیع شده به و کلا داده شود که در ترتیب مسبق باشند .

نایب رئیس - يك ترتیبی در نظامنامه برای این کار مقرر است رعایت آن ترتیب که در آنجا نوشته شده میشود .

محمد هاشم میرزا - عرض میکنم در این جا نوشته شد که چهار نفر این دونفر را بقرعه معین کردند و حال اینکه قرعه معین که هر شش نفر می نشینند و اسم آنها را می اندازند و دونفر را بیرون می آورند

فهیم الملک - قرعه این است که اسامی شش نفر را می اندازند بعد دونفر اسامی رأی می دهند دیگر لازم نیست که هر شش نفر بنشینند و قرعه بکشند

افتخار الواعظین - بنده چون جزء شعبه هستم لازم می دانم توضیح بدهم شعبه در این باب دو سه جلسه تحقیقات کرده است در اینکه انتخاب درجه اولی صحیح و وفاق قانون بوده است حرفی نیست آمدیم بدرجه ثانی در درجه ثانی دونفر را که یکی با اکثریت تام بوده است و یکی با اکثریت نسبی بعد از انتخاب شکایتی رسیده است از اطراف بانجمن نظار که انتخاب این دونفر از روی تهدید و تطمیع بوده است و بعد از تحقیقات این مطلب بر انجمن نظار ثابت شده است انجمن انتخاب آنها را باطل کرده است و بعد از بطلان انتخاب باز همان منتخبین اولی را داخل در انتخاب درجه ثانی نموده است و چیزی که انجمن نظار در اعتبارنامه های اینها می نویسند و تصدیق می کند که چون اشکالاتی پیش آمد که با آن اشکالات ممکن نبود انتخاب دیگر بقرعه این بود که قرعه کشیده شد شعبه خواست بفهمد که علت چه بود که بقرعه عمل شده است و بداند که آن اشکالات چه بوده است سه مرتبه انتخاب کرده که تساوی آراء بوده است که بغیر از قرعه قاطعی پیدا نشده است یا اشکال دیگری بوده است بقوسط وزارت داخله از حاکم آنجا تحقیق شد باز تصریح نمی کند که اشکال چه بوده است همین قدر می نویسند اشکالاتی بوده است و این دونفر هم که بعد تجدید انتخاب شد و در درجه ثانی بقرعه منتخب شده اند شکایتی در انتخاب ایشان رسیده شعبه هم این انتخاب را بعقیده خودش تصدیق نموده ولی تصحیح آرا موکول کرده است بتصویب مجلس که هر طور صلاح دانست یا آرد یا قبول مختار است ولی آنچه انجمن نظار می گوید این است که در صورتی که تجدید انتخاب شود ممکن نیست مگر اینکه بقرعه معین شوند گویا همچو گمان می کند که هر دونفری اسم خود و دیگری را خواهد نوشت لهذا مجبور بقرعه خواهند شد .

نایب رئیس - در این باب می خواهم رأی بگیریم مخالفی هست؟ (گفتند بلی) .

نایب رئیس - پس اگر مخالف دارد مذاکره نمی شود می ماند برای جلسه آتی .

مؤتمن الملک - حالا که قرار شد در جلسه آتی مطرح شود باید این راپورت طبع و توزیع شود

نایب رئیس - طبع و توزیع می شود .

نایب رئیس - طبع و توزیع می شود .

نایب رئیس - طبع و توزیع می شود .

نایب رئیس - طبع و توزیع می شود .

نایب رئیس - طبع و توزیع می شود .

آقامیرزا ابراهیم خان - بنده يك طرحی بتوسه شاهزاده لسان الحکما بهیئت رئیس تقدیم کردم اگر قابل توجه شده است خوب است به کمیسیون رجوع شود.
(راپورت شعبه ثالث راجع بانتخاب ضیاءالملک نماینده سمنان و دامغان قرائت شد).

آقامیرزا ابراهیم خان - آنچه در آنجا راجع بجنون نایب الصدر نوشته اند چون سابقه دارم عرض می کنم که بهتر این بود که نسبت جنون را برای دهندگان او بدهند نایب الصدر دیوانه نیست مدتی است در طهران است در دیوانخانه عدلیه مشغول مرافعه و گفتگو است و بنده از مدتی با او آشنا بودم آنچه اطلاع دارم دیوانه نبوده است که بتوان او را از حدود دماغی خارج دانست و اگر دیوانه بود در دفعتی که قرعه می کشیدند اسم دیگری را نمی نوشت .

آقا سید حسین کزازی - این مسئله که آقای میرزا ابراهیم خان فرمودند شعبه تحقیقات کامل در این باب کرده است و از وزارت داخله خواستند و از آنجا بحکومت تلگراف کردند و الان جواب حکومت حاضر است که نایب الصدر چهار روز قبل از انتخاب درجه اول جنون ایشان محقق بوده است و الان هم برای معالجه بطهران آمده اند .

نایب رئیس - پس مذاکره در این باب هم میماند برای جلسه آتی طرح قانونی که آقای میرزا ابراهیم خان میفرمایند که از کمیسیون مبتکرات رسیده این است که قرائت میشود [طرح خوانده شده]

نایب رئیس - اولاً لازم است که رای بگیریم به بینیم مجلس این را قابل توجه میدانند [گفتند البته قابل توجه است]

نایب رئیس - پس رای میگیریم به همین طرحی که از کمیسیون مبتکرات آمده و خوانده شد هر کس این طرح را قابل توجه میدانند (بالاتفاق قیام نمودند)

نایب رئیس - حالا رجوع میشود بکمیسیون نظام.

آقامیرزا ابراهیم خان - کمیسیون مبتکرات فوریت این طرح را تقاضا نموده است (جمعی گفتند که فوریت دارد)

نایب رئیس - پس در این باب هم رای میگیریم کسانی که فوریت این طرح را تصویب میکنند قیام نمایند [متفقاً قیام نمودند]

نایب رئیس - در باب اعانه و استقرض چند روز پیش بعضی تلکرافات و غیره که از ولایات رسیده بود قرائت شد و حالا باز بعضی تلکرافات ولوایح چه از تبریز و چه از رشت و مشهد و از طرف بیجار و اهالی رسیده است که قابل توجه است و آن روز هم قرار شد کمیسیون مخصوص برای اینکار انتخاب شود و حالا بنده تقاضا میکنم که آن کمیسیون انتخاب شود.

وکیلالتجار - اولاً باید دانست که مداخل این مذاکره خواهیم شد یا خیر و طرحی در این باب پیشنهاد خواهد شد و مجلس لازم میدانند اعانه

بگیرد یا اینکه لازم میدانند چنانچه لازم باشد که اقدامی در این باب بشود باید قبل از اینکه مطرح مذاکره شود از مجلس دستوری بولایات برود يك تلگرافی بتمام ولایات از طرف مجلس بشود که مشغول مذاکره باشیم و از طرف مجلس دستور داده خواهد شد ولی قبل از رسیدن دستور با حدی از این باب چیزی ندهند بجهت اینکه بعضی اشخاص هستند که بعضی اینک این مطلب در مجلس عنوان شد تصویب نشده و در ولایات باین اسم بعضی پولها میگیرند و حیث و میل میشوند بهیئت رئیس تلگراف بشود که مشغول مذاکره هستیم و بعد از این تلگراف هر طور که لازم است اقدام شود.

نایب رئیس - اینها مطالبی است که راجع باقدمات آن کمیسیون است حالا چون اوراق در این باب خیلی رسیده است جناب آقا شیخ ابراهیم پیشنهاد کرده اند که این کمیسیون تشکیل شود چنانچه مجلس تصویب کرد که این کمیسیون تشکیل شود اوراقی که در این باب رسیده است رجوع میشود بآنجا که مذاکره کنند و نتیجه را بمجلس راپورت بدهند حالا میخواهم به بینم در تشکیل این کمیسیون مخالفی هست **آقامیرزا ابراهیم خان** - بنده در طرز تشکیل این کمیسیون عرضی ندارم.

نایب رئیس - مذاکره در اساس است در اساس تشکیل این کمیسیون مخالفی هست؟ (گفتند خیر)

نایب رئیس - معلوم میشود که در اصل تشکیل کمیسیون مخالفی نیست حالا در عده مذاکره میکنیم (پیشنهاد آقا شیخ ابراهیم قرائت شد که یا کمیسیون مخصوص برای اینکار منعقد شود یا اینکه کمیسیون مبتکرات و کمیسیون قوانین مالیه و امارت رسیدگی نمایند) **آقا حاجی آقا** - بنده گمان نمیکنم کمیسیون قوانین مالیه و کمیسیون مبتکرات برای اینکار کافی باشد و علاوه شش نفر را هم کم میدانم ده نفر باشند که خوب رسیدگی نمایند که بطور صحیح تنقیح شود.

حاجی شیخ علی - بنده عرض میکنم ۱۲ نفر انتخاب شوند و انتخاب اینها هم در شعبات بشود از هر شعبه دو نفر و این بهتر است بجهت اینکه بعد از انتخاب بسامه بشود که بعضی از آقایان استعفا بدهند آنوقت اسباب اشکال میشود و اگر از شعبه انتخاب شود اگر یک نفر استعفا بدهد از همان شعبه بجای او معین میشود.

تقی زاده - تنها حرف در عده نیست در طرز تشکیل هم هست و آن این است که اگر بنا بشود که بعضیها که در کمیسیون عضو نیستند انتخاب شوند حرفی ندارم لکن اگر بنا هست که هر کس کار هم دارد انتخاب شود آنوقت لازم میدانم عرض کنم که ۶ نفر از کمیسیون بودجه و ۶ نفر از کمیسیون قوانین مالیه و مبتکرات بنشینند و تمام طرحهاییکه پیشنهاد شده است و چیزهاییکه در روزنامه درج شده است مذاکراتی که در هیئت وزراء و هیئت رئیس شده است همه را روی هم بپزند و جناب صنیع الدوا هم طرحی درست کرده اند آنرا هم به بینند و يك جوابی برای عموم ملت فکر کنند یعنی آنهائیکه عادتاً مجال است دور بیندازند و آنهائیکه ممکن است دنبال نمایند.

ناصر الاسلام - این مسئله را بنده از مسائل مهمه می دانم و عده را هم همان ۱۲ نفر صحیح میدانم و کمتر نباید باشد و عقیده ام این است که این کمیسیون

باید برای تمام آقایان نمایندگان باز باشد یعنی هر کس میتواند برود و عقاید خود را در آنجا اظهار بدارد اما اینکه فرمودند که از کمیسیون بودجه شش نفر انتخاب شود بنده گمان میکنم برای اینکه درین مسائل غوررسی شود و نقشه کامل پیشنهاد شود باید اشخاص بصیر بااطلاع معین شود اگر مجلس انتخاب کند بهتر است .

نایب رئیس - خواهش میکنم از آقایان که از موضوع خارج نشویم الان مذاکره در عده است. **حاجی فاتح الملک** - بنده عده اعضای کمیسیون را ۱۲ نفر صلاح میدانم

منتصر السلطان - بنده در این مسئله با آقای تقی زاده هم عقیده هستم .

نایب رئیس - مذاکره کافی است حالا رای میگیریم کسانی که تصویب میکنند که برای این کمیسیون ۱۲ نفر اعضای انتخاب شود قیام نمایند (اغلب قیام نمودند و اکثریت شد)

نایب رئیس - حالا باید دانست که مجلس خودش انتخاب مینماید یا اینکه شعبات انتخاب میکنند

وحید الملک - بنده باید بدانم این مسئله رجوع میشود بکدام يك از این کمیسیونها که داریم این مسئله بهتر این است که رجوع بشود بکمیسیون قوانین مالیه یا کمیسیون بودجه و مبتکرات بجهت اینکه در آنجا اشخاص قابلی داریم که می توانند اینکار بخوبی رسیدگی نمایند .

نایب رئیس - عرض کردم از موضوع خارج نشوید این فرمایش شما خارج از موضوع است مجلس تصویب کردند کمیسیون علیحده برای اینکار تصویب شود و تصویب کرد که اعضای کمیسیون ۱۲ نفر باشند و این رای را هم برای تعیین عده گرفتیم .

حاجی آقا - بنده عقیده ام این است که اگر در شعبات انتخاب بشود اشخاصی را انتخاب میکنند که در هیچ کمیسیونی کار ندارند و چون این مسئله بزرگی است و معلوم است که اشخاصی برای اینکار لازم است که بصیرت داشته باشند پس بعقیده بنده باید از مجلس انتخاب بشود .

نایب رئیس - خوب حالا رای میگیریم هر کس تصویب میکنند که این کمیسیون در مجلس انتخاب شود قیام نمایند .

(اغلب قیام نمودند و اکثریت شد)

نایب رئیس - با اکثریت تصویب شد که این کمیسیون در مجلس انتخاب بشود و رای گرفته میشود با اوراق چنانکه تصویب شد عده اعضاء ۱۲ نفرند .

حاجی شیخ علی - هر کس استعفا خواهد داد مقدمه می گوید که دیگر دچار اشکالات نشویم **اسدالله میرزا** - این مسئله را باید گفت که این منافات ندارد با اینکه اشخاصی که در دو کمیسیون عضویت دارند در این کمیسیون انتخاب نشوند - (در این موقع ورقه رای توزیع شد) اشخاص ذیل برای استخراج آراء بقرعه معین شدند .

آقا شیخ رضا - وکیل الرعا - وکیلالتجار **نایب رئیس** - خوب است این را ببرند بیرون استخراج کنند قبل از اینکه آقایان تشریف ببرند و عده کافی نباشد لازم است عرض کنم آنروز قرار شد يك کمیسیون معرفی برای مقبره شهدا انتخاب شود آنرا هم امروز خوبست انتخاب نمایم .

حاجی میرزا آقا - این راهبست رئیس مبین نمایند (اغلب گفتند صحیح است) .

نایب رئیس - کمیسیون ۱۲ نفری مختلط لازم است فردا صبح تشکیل شود هیئت وزراء هم تشریف خواهند آورد محض اطلاع آقایان عرض شد

وکیل الرعایا - ابتدا تاماده ۳۶ از نظام نامه داخلی مجلس را قرائت کردند بموجب این ماده هر طرحی که بکمیسیون مبتکرات رجوع می شود باید در ظرف پانزده روز در صورتی که قابل توجه دانستند بمجلس پیشنهاد کنند من در چهارم مجرم طرحی قانونی در خصوص عمل روزه بمجلس تقدیم کردم و هنوز راپورتی داده نشده عرض می کنم روزی ۶۰۰ تومان پول این مملکت هدر می رود شما می خواهید طرح اعانه برای استقرار بریزید این را مطرح کنید و پول خودتان را بگیرید و بنده فوریت آن را پیشنهاد و تقاضای کنم .

میرزا ابراهیم خان - طرح آقای وکیل الرعایا در کمیسیون مبتکرات خوانده شد چون محتاج به یک تحقیقی شده بود و بوزیر مالیه نوشته شد و جوابی هم دادند که در کمیسیون خوانده شد و همین ایام بمجلس می آید .

لسان الحکما - می خواستم عرض کنم موافق قانون راپورت از کمیسیون داده شده است ولی هنوز جزء دستور منظور نشده است که در مجلس خوانده شود .

معز الملک - بنده هم می خواستم فرمایش آقای وکیل الرعایا را تکرار کنم بنده هم یک طرحی در یک ماه قبل پیشنهاد کردم و هنوز بمجلس نیامده است .

وکیل التجار - بنده هم یک پیشنهادی کردم و مطرح نشده است در باب کمیسیون ۱۲ نفری که فرمودید فردا منعقد شود آن کمیسیون دائمی نبوده برای یک کار مخصوص انتخاب شده بودند .

نایب رئیس - معلوم است وقتیکه آن کار تمام شد منصرف میشوند برای پاره مذاکرات جلسه الان خصوصی میشود موضوع مذاکرات جلسه آتیه از این قرار است راپورت کمیسیون پست و تلگراف راجع بتخفیف قیمت مخابرات و مراسلات ارباب جراید راپورت کمیسیون داخله راجع به بقیه نواقل راپورت کمیسیون بودجه راجع ببودجه امنیه

فهییم الملک - عرض میکنم دستور هائیکه برای جلسه آتیه خوانده میشود باید در جلسه آتیه دنبال گرفته شود بودجه وزارت داخله هنوز ناتمام مانده و بودجه وزارت پست و تلگراف هم آمده بعلاوه هر روز از هیئت وزراء بمجلس می نویسمند که بودجه های موقتی را زودتر بفرستید که ترتیب بودجه های دولتی را بدیم و با اول حمل هم چیزی نممانده است در اینصورت بنده تقاضا میکنم که بودجه موقتی زودتر از مجلس بگذرد .

نایب رئیس - دیگر مذاکره نمیکنیم بجهت اینکه الان دو ساعت از شب گذشته و هنوز جلسه خصوصی ما تشکیل نشده است .

وحید الملک - آقایان میدانند که در چندی قبل وزیر معارف نظامنامه ای راجع بوزارت اوقاف پیشنهاد کرده فرستاده شد بکمیسیون معارف و کمیسیون معارف مدتی است که تمهید و تدقیق

کرده است و راپورت داده است اهمیت معارف هم بر تمام ماها پوشیده نیست و تقریباً وزارت معارف تا کنون هیچ نظامنامه نداشته یعنی معارفی نداشته ایم که وزارت خانه داشته باشد و بنده تقاضا می کنم راپورت کمیسیون معارف زودتر در مجلس خوانده شود و بگذرد .

نایب رئیس - الان ۹۰ مطلب داریم باید تامل کنیم که یک عده هم از خارج ازو کلاء بیایند که تمام شود حالا مجلس را خصوصی می نمایم

تقی زاده - هر یک از این مسائل که عنوان شده است مهم است ولی بنده تکلیف میکنم که لایحه نواقل را بر سایرین متمد بدانند (جلسه نیم ساعت از شب گذشته خصوصی شد)

جلسه ۶۶

صورت مذاکرات یوم چهارشنبه

چهارم شهر ربیع الاول ۱۳۲۸

مجلس سه ساعت قبل از غروب آفتاب بریاست آقای ممتازالدوله نایب رئیس دوم تشکیل گردید صورت مجلس روز سه شنبه را آقای معاضد الملک قرائت کردند .

نایب رئیس - در صورت مجلس ملاحظه هست؟

لسان الحکما - در صورت مجلس نوشته شده طرح قانونی برای منع اسلحه و حال اینکه اینطور نیست قانون شرایط حمل اسلحه بود .

آقامیرزا ابراهیم خان - عرض بنده این بود که دو مسئله راجع بتقاضای وزیر مالیه نوشته نشده است که رأی گرفته شد .

نایب رئیس - چرا نوشته شده است که تصویب شد .

آقامیرزا ابراهیم خان - یک چیز دیگر این است که در صورت مجلس نوشته شده است جلسه آتیه بروز پنجشنبه اعلان شد خوب بود علت مجلس علنی امروز را هم بیان کنند .

نایب رئیس - در مجلس خصوصی مذاکره شد و علت اینکه امروز جلسه علنی منعقد شد برای زیادتی کارها بوده است که شاید یک مقداری از آنها بگذرد .

آقا سید حسین اردبیلی - در خصوص لایحه راجع بشروط حمل اسلحه هم در خود لایحه یعنی در قابل توجه بودن آن هم در فوریت آن رأی گرفته شد و اتفاق بود آنجا نوشته نشده است که اتفاق بود .

نایب رئیس - اتفاق نبود ؟

آقامیرزا داودخان - در باب سه فقره پیشنهادها پیشنهاد ادیب التجار اول بوده و در صورت مجلس نوشته شده که پیشنهاد ادیب التجار بعد داده شد معذرت اول بآن رأی گرفته و تصویب شد

نایب رئیس - صحیح است سه فقره پیشنهاد شد یکی این بود که دو برابر داده شود یکی این بود که پنج برابر و یکی هم ده برابر بود که آن تصویب کمیسیون بود در این موقع اگر چه پیشنهاد ادیب التجار بعد بود ولی چون کمتر بود مقدم داشتیم بواسطه اینکه اگر رأی می دادند بدو برابر دیگر لازم نبود پنج برابر داده بر این رأی گرفته شود

حسنعلیخان - ساعت انعقاد جلسات هم خوب است در صورت مجلس قید شود برای اینکه مکرر میگوئیم ساعت چهار اول جلسه است و بنده با کمال افسوس حاضرم عرض کنم که هیچ جلسه نشده که ساعت چهار در مجلس حاضر باشیم و باین زیادتی کارها که روی هم آمده است اگر اینطور بخواهیم کار کنیم ابدأ نمیتوانیم کاری را از مجلس بگذرانیم بنده از تمام آقایان استدعا میکنم که هر ساعت خودشان را مکلف بدانند که حاضر شوند .

نایب رئیس - اول انعقاد مجلس در صورت مجلس نوشته شده است که سه ساعت و نیم قبل از غروب منعقد شد و علت اینکه در آخر صورت مجلس ساعت اول جلسه آتیه قید نمیشود این است که همه ماها تصدیق

کردیم و قرار دادیم که چهار ساعت بغروب اول جلسه باشد معذرت آقایان حاضر میشوند و حالاهم که آمده ایم اینجا تقریباً یکساعت از وقت انعقاد

مجلس گذشته است و صورت را خوانده ایم و میخواهیم شروع بمباحثات نمایم و می بینیم که اگر محتاج برای گرفتن باشد عده کافی نیست این را باید خود آقایان مراقبت داشته باشند که سر وقت حاضر شوند

هر روز برای همین دیر آمدن و در موقع رأی حاضر نشدن دو ساعت وقت ما تلف میشود و اگر حساب کنیم در ماه یک هفته وقت ما ضایع میشود و وقتی ملاحظه میکنیم می بینیم که در یک روز نوشته است که یک کار تمام نمایم حالا در صورت مجلس ملاحظه هست ؟

دکتر علیخان - در باب دیر آمدن آقایان هیچ ترتیبی برای جلوگیری از این کار بهتر از اجرای نظامنامه داخلی مجلس نیست اگر بهمان طوریکه در نظامنامه نوشته شده است عمل شود رفع این محظورات خواهد شد .

(نتیجه استخراج آراء برای منتخبین کمیسیون اعانه را آقای ذکاء الملک قرائت کردند)

(آقای مؤتمن الملک ۹ رأی - آقای تقی زاده

۳ رأی - آقای اسدالله میرزا ۴۰ رأی - آقای وکیل الرعایا ۳۸ رأی - آقای صدیق حضرت ۳۰ رأی

آقای معتمد التجار ۲۸ رأی - آقای لسان الحکما ۲۷ رأی - آقا حسنعلی خان ۲۷ رأی - آقای آه اشیر

ابراهیم زنجانی ۲۶ رأی - آقای نواب ۲۴ رأی سه نفر دارای بیست رأی بودند آقای ذکاء الملک

و آقای میرزا اسدالله خان و آقای معاضد السلطنه دو نفر از این آقایان آقای میرزا اسدالله خان و آقای معاضد السلطنه بقرعه همین شدند)

نایب رئیس - خوب حالا این آقایانی که برای عضویت کمیسیون اعانه منتخب شده اند بعد از ختم مجلس به نشیند و رئیس و نایب رئیس و منشی خودشانرا انتخاب نمایند که تمام اوراقی که در این خصوص رسیده است بآنجا رجوع شود .

کاشف - دیروز آقای ناصر الاسلام در ضمن فرمایشات خودشان اظهار کردند که بعد از تشکیل این هیئت و انتخاب این کمیسیون سایر نمایندگان هم حق داشته باشند که اگر اطلاعاتی دارند و چیزی بنظر ایشان میرسد بروند و در آنجا اظهار نمایند و بنده امروز این را تکرار می کنم و لازم می دانم که از حق آنها داده شود بجهت اینکه بعضی